

De Vuursche in beeld

Wim ten Brinke en Chris de Jong

Ten zuid-oosten van Hilversum ligt de boswachterij De Vuursche van Staatsbosbeheer. Groot 1200 ha met afwisselend uitgestrekte bossen, statige lanen, vijvers, kleine heideterreinen en een landgoed.

Bebossing

Het gebied waarin de boswachterij De Vuursche van Staatsbosbeheer ligt, bestond vroeger uit een mozaïek van landgoederen: Hooge Vuursche, Lage Vuursche, Drakesteyn, Groeneveld. In de jaren dertig van deze eeuw zijn die bezittingen - vooral heidevelden - door de overheid aangekocht en bebost in het kader van de werkverschaffing. Voor de wandelaar zijn deze bossen goed te herkennen aan de rechthoekige percelen en de kaarsrechte bospaden die de exploitatie van het bos vergemakkelijkten. Bij de bebossing bleven elementen van de vroegere landgoederen gespaard: oude beukenlanen en vijvers, zoals de Kruisvijver en de Pannekoekvijver in de bossen van Hooge Vuursche. Landgoed Groeneveld, aangelegd in een Franse stijl en later omgevormd tot een Engelse landschapstuin, bleef zelfs helemaal onaangeroerd en is in de afgelopen jaren in de oude luister hersteld.

FOTO:
REIN BERENDS EN ANDRÉ WIERSMA

De majestueuze bomen

Veranderd beheer

De tijd dat een goed beheer gelijk stond aan een zo hoog mogelijke opbrengst aan hout ligt ver achter ons. Natuurlijk, ook nu nog is de houtproductie belangrijk, maar er is meer. Ook in dit geval klinkt steeds luider de roep om behoud van natuur en landschap. Meer mensen dan ooit waarderen het bos als aantrekkelijk gebied om juist daar in hun vrije tijd te wandelen en te fietsen of ... gewoon te luisteren. Zij genieten van de frisse boslucht, de hoge majestueuze bomen, de rust. Wetende wat de wensen van de gebruikers zijn, reageert Staatsbosbeheer daarop en legt in het beheer meer nadruk op de natuur- en belevingswaarden. Kwaliteit is daarbij het sleutelwoord maar dan wel tegen aanvaardbare kosten. Alleen dan is een duurzame instandhouding te verwezenlijken.

Houtproductie

In de bossen van De Vuursche wordt per jaar gemiddeld 3000 m³

hout gekapt. Dat is nog niet de helft van wat er per jaar bijgroeit. Met andere woorden, de voorraad aan hout neemt jaarlijks toe. Momenteel bedraagt de houtvoorraad ongeveer 200.000 m³.

Recreatie

Sinds de jaren zestig heeft de recreatie een enorme vlucht genomen. Zeer in trek zijn de bossen rond Lage Vuursche en het landgoed Groeneveld. Bijna driekwart van de 2 miljoen bezoekers gaat daar naar toe. Door het aanbrengen van parkeerplaatsen, ruiterspaden, picknicktafels etc, wordt door Staatsbosbeheer geprobeerd de recreatie in goede banen te leiden.

Natuur

Rust is een 'must' voor plant en dier. Ondanks de vele recreanten komt van die rust behoorlijk wat terecht. Er is een ijzeren wet die zegt dat hoe meer voorzieningen er zijn, des te drukker het is en omgekeerd. Staatsbosbeheer past zonering toe, waardoor er gebieden zijn waar veel en andere gebieden waar weinig recreanten komen. Bij het beheer van de bossen wordt meer aan de natuur overgelaten dan gebruikelijk was in de traditionele bosbouw. Dat betekent bijvoorbeeld dat, als het even kan, omgevallen bomen niet meer worden weggehaald maar blijven liggen. Een omgewaaide boom wordt namelijk aangevreten door insecten die weer als voedsel dienen voor vogels. Ook dode bomen die nog overeind staan hebben een belangrijke functie. Zij bieden vaak huisvesting aan eekhoorns, uilen, spechten en vleermuizen. Het rommelige uiterlijk van dode takken en bomen leidt ook wel eens tot opmerkingen als: "Staatsbosbeheer heeft zeker niet genoeg geld om de boel op te ruimen". De gekozen beheersvorm is inderdaad goedkoper maar bij de keuze heeft de verbetering van de natuurwaarden voorop gestaan. Belangrijk daarbij is het herstel van het natuurlijk evenwicht in het bos.

Landschapsbeheer

Onder landschapsbeheer wordt verstaan het onderhouden en herstellen van oude parken, bomenlanen, vijverpartijen e.d. met een cultuurhistorische waarde. Het onderhoud en herstel van Groeneveld is daarvan een voorbeeld. Een ander voorbeeld is het

FOTO:
REIN BERENDS EN ANDRÉ WIERSMA

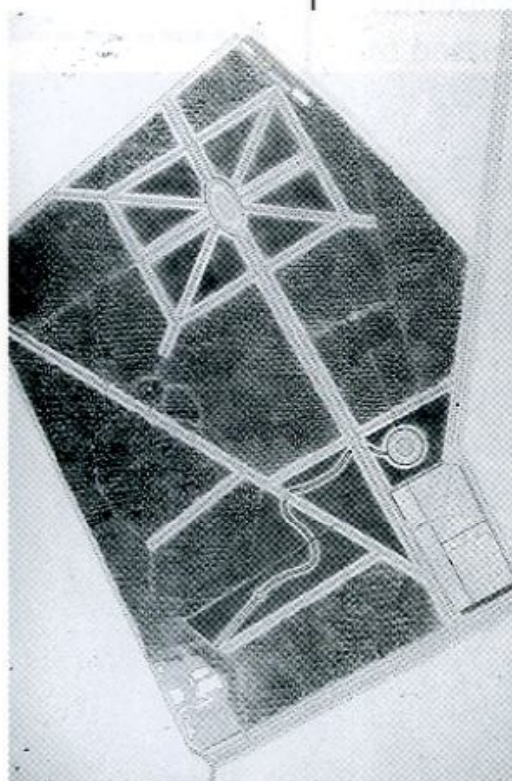
Houtproductie

Baarnse Bos, een parkbos met prachtige elementen van de Franse stijl, zoals de daar gelegen Grote Kom, een vijver die precies in het midden van een sterrenbos ligt. Een sterrenbos is een landschapspatroon waarbij de bomen en dan met name de lanen in de vorm van een ster gegroepeerd zijn. De lanen komen daarbij alle uit op een centrale plek, het hart van de ster. Ook zijn er berceaus: loofgangen van dicht op elkaar staande eiken en beuken, ontstaan door een speciale wijze van snoeien. Verder zijn er in de bossen van De Vuursche nog vele kilometers oude beukenlanen en enkele vijverpartijen die, gezien de staat waarin zij verkeren, veel onderhoud en herstelwerkzaamheden vragen.

Ten slotte

Het is goed dat ook anderen dan medewerkers van Staatsbosbeheer zichtbaar bijdragen aan het beheer van De Vuursche. Want wat blijft er over van bijvoorbeeld wildbeheer als bezoekers alle regels aan hun laars lapen en hun hond overal los laten lopen? Waarschijnlijk erg weinig. Of, wat komt er terecht van het weidevogelbeheer als pachters zich daar niet eveneens voor willen inzetten? Kortom, als iedereen zijn steentje blijft bijdragen, zal men ook in de komende decennia kunnen blijven genieten van de natuur- en recreatiewaarden die De Vuursche ons biedt.

FOTO:
REIN BERENDS EN ANDRÉ WIERSMA

Het Baarnse Bos

FOTO:
REIN BERENDS EN ANDRÉ WIERSMA

Rust op De Vuursche

